

Marmornati škarjar *Procambarus fallax f. virginalis*

Opis: Sladkovodni rak desetonožec. Odrasli so veliki okoli 10 cm (redko do 13 cm). Telo je rjavo ali rahlo modro obarvano z marmornatim vzorcem svetlih lis. Klešče so razmeroma majhne (5 cm) in brez izrazitih izboklin. Pri tej vrsti raka so znane samo samice, ki se razmnožujejo partenogenetsko (zarodki se razvijejo iz neoplojenih jajčnih celic).

Foto: arhiv Zavoda Symbiosis

Domovina: geografski izvor ni znan. Dolgo časa je prevladovalo mnenje, da gre za posebno obliko severnoameriške vrste raka *Procambarus fallax*, ki je naravno razširjena v južni Georgiji in na Floridi. A marmornati škarjar je triploiden in poskusi so pokazali, da razmnoževanje z izvorno vrsto ni uspešno, zato je od leta 2015 opredeljen kot samostojna vrsta *Procambarus virginalis*.

Razširjenost v Sloveniji: V Sloveniji ni podatkov o pojavljanju marmornatega škarjarja v naravi. To vrsto raka se goji v akvarijih, zato lahko kljub prepovedi prodaje od avgusta 2016 še vedno pride do (ne)namernih izpustov v naravo.

Življenjski prostor: Naseljuje različne sladkovodne habitate: jezera, ribnike, reke, pa tudi močvirja in riževa polja. Krajša obdobja suše lahko preživi tudi v skrivališčih na kopnem.

Poti vnosa: Vrsta se goji v akvarijih. Ker se samice razmnožujejo partenogenetsko, akvaristi ne morejo nadzorovati razmnoževanja, zato obstaja velika nevarnost, da mladiče spustijo v naravo.

Vplivi: Niso dobro raziskani, tudi zato, ker so populacije v Evropi trenutno še razmeroma omejene. Glede na hitro rast in številno potomstvo se predvideva, da marmornati škarjarji predstavljajo veliko grožnjo za domorodne vrste, predvsem za rake, s katerimi tekmujejo za življenjski prostor in hrano. Marmornati škarjarji so tudi prenašalci glivi podobne bolezni račje kuge, ki je za domorodne vrste rakov praviloma smrtna.

Literatura:

CABI. (2013). *Procambarus fallax f. virginalis* (Marmorkrebs). Pridobljeno 18. avgust 2016., od <http://www.cabi.org/isc/datasheet/110477> Vogt, G., Falckenhayn, C., Schrimpf, A., Schmid, K., Hanna, K., Panteleit, J., ... Lyko, F. (2015). The marbled crayfish as a paradigm for saltational speciation by autopolyploidy and parthenogenesis in animals. *Biology Open*, 4(11), 1583–1594. <http://doi.org/10.1242/bio.014241>